

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 16

Mitušova 16, 700 30 Ostrava-Hrabůvka

Identifikátor školy: 600 145 204

Zřizovatel: Statutární město Ostrava, Městský obvod Ostrava-Jih, Horní 3,
700 30 Ostrava-Hrabůvka

Magistrát města Ostravy, odbor školství, Matiční 20, 729 00 Ostrava

Termín konání orientační inspekce: 20. - 23. březen 2001

Čj.	146 387/01-05095
Signatura	on6cu156

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 16 je úplnou základní školou s 23 třídami (14 tříd 1. stupně, 9 tříd 2. stupně). V době inspekce ji navštěvovalo 567 žáků.

Výuka ve škole probíhá v 1. - 3. ročníku a v 6. - 9. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996 včetně Úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. října 1998. V 4. a 5. ročníku jsou žáci vyučováni podle vzdělávacího programu Obecná škola schváleného MŠMT ČR dne 20. listopadu 1995 pod čj. 24 283/95-26 s účinností od 1. září 1996.

Škola je zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení aktuálním rozhodnutím čj. 31/10/00-05 ze dne 31. října 2000. Je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou, jejíž součástí je školní družina a školní jídelna.

Ve škole v současné době pracuje 31 vyučujících (z toho 3 muži) a 5 vychovatelek školní družiny.

Škola disponuje 28 učebnami, z toho 7 odbornými (fyziky a chemie, výpočetní techniky, cvičná kuchyně, školní dílny, hudební výchovy, 2 učebny cizích jazyků). Pro výuku tělesné výchovy je využívána tělocvična a školní hřiště.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita výuky v navštívených předmětech byla hodnocena z hlediska plánování, přípravy a podmínek výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

Vyučování sledovaných předmětů (s výjimkou několika hodin cizích jazyků a fyziky) probíhalo v běžných třídách vybavených standardním žákovským nábytkem, který odpovídá antropometrickým požadavkům. Třídy odpovídají podle subjektivního posouzení platným psychohygienickým zásadám. Učební prostředí ve třídách bylo podnětné a estetické.

Český jazyk

Během inspekční činnosti byly navštíveny hodiny na 2. stupni a jedna vyučovací jednotka v 5. ročníku.

V oblasti plánování a přípravy jsou plněny základní ukazatele, časová dotace výuky českého jazyka odpovídá schválenému učebnímu plánu, což bylo zjištěno kontrolou třídních knih a rozvrhu hodin. Ve všech navštívených hodinách byly učební osnovy předmětu plněny. Probírané učivo bylo v mezích přípustné tolerance vyplývající z časového rozvržení učiva uvedeného v tematických plánech. Ve všech třídách byla sledována kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky. Vyučující byli na výuku pečlivě připraveni, stanovené výukové cíle v hodinách odpovídaly jak standardu vzdělávání, tak i aktuálnímu složení tříd.

Všechny hodiny byly vedeny učiteli odborně a pedagogicky způsobilými ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Předmětová komise se schází čtyřikrát během školního roku; na schůzkách se mj. detailně zpracovávají tematické plány a sjednocuje klasifikace, písemné výstupy z jednání mají relevantní výpovědní hodnotu. Všichni žáci mají k dispozici učebnice s doložkou MŠMT ČR. Odbornou učebnu českého jazyka ani samostatný kabinet češtiny škola nemá, audiovizuální technika byla účelně použita v jedné sledované

hodině. Výukový program v PC zadává otázky a odpovědi následně klasifikuje. V žákovské knihovně je žákům k dispozici 3 000 titulů beletrie i odborné literatury, učitelská knihovna disponuje 600 knihami. Škola spolupracuje s Klubem mladého čtenáře (Albatros) a žáci se účastní olympiády z českého jazyka. Spolupráce s místní knihovnou je hodnocena jako velmi úspěšná. Sociodemografické podmínky neovlivnily negativně průběh výuky.

Navštívené vyučovací jednotky byly věnovány učivu z oblasti jazykové výuky a literární výchovy. Poměr výuky literatury, mluvnice a slohu je dán hodinovou dotací obsaženou v tematických plánech, kde je rovněž zohledněna příprava a realizace slohových prací.

Vyučující byli pedagogicky tvořiví a schopni organizačně vést výuku, jejich pokyny byly srozumitelné a požadavky přiměřené věku žáků, během vyučovacího procesu sledovali didaktický cíl výuky, jenž byl stanoven vždy v úvodní části hodin. Ve sledovaných hodinách se projevila tvořivost a metodická zdatnost všech vyučujících. Výběr a řazení informací byly přiměřené věkovým zvláštnostem žáků i specifickému složení tříd. Výuka byla mimo úvodního opakování spojeného s hodnocením realizována informačně receptivními a dialogickými metodami, konkrétně výkladem, rozhovorem se žáky, prací s učebnicí a zápisy do sešitů dle pokynů vyučujících. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, aktivita žáků díky motivaci byla dobrá. Ve všech navštívených hodinách byl efektivně využíván čas na jednotlivé aktivity, učivo bylo interpretováno věcně správně, příklady funkční, verbální projevy žáků kontrolovány a dle potřeby opravovány.

Při zkoušení žáků byli vyučující objektivní, adekvátně klasifikovali a svůj verdikt odůvodňovali. Hodnocení mělo pozitivní charakter. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního projevu daného celku. Vyučující kvalitně pracovali s chybou a zdůvodňovali nesprávné tvary se žáky. Zkoušení bylo prováděno ústní formou s ucelenou myšlenkovou strukturou. Z didaktických zásad byly respektovány zásady přiměřenosti, návaznosti, soustavnosti a trvalosti.

Interakce a komunikace při výuce probíhala podle dohodnutých pravidel jednání, která byla respektována a akceptována. Učitelé respektovali osobnost žáků. Komunikace žáků byla na průměrné úrovni, náměty a myšlenky obsažené v žákovských odpovědích byly rozvíjeny zejména při výkladu nového učiva, při kterém vyučující kladli otázky k dané problematice. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování byly ve všech navštívených hodinách velmi dobré. Vyučující českého jazyka měli citlivý přístup k žákům, kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, převládal pozitivní vztah k výuce.

Výuka českého jazyka byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyk

Škola nabízí výuku anglického a německého jazyka. O výuku anglického jazyka je větší zájem. Kontrola obsahu tematických plánů anglického jazyka a pohovory s vyučujícími vedly k závěru, že učivo obou vzdělávacích programů, které škola plní, není promyšleně rozděleno do jednotlivých ročníků, případně došlo k přesunům učiva z 1. etapy do 2. etapy (např. budoucí a minulý čas do 6. ročníku). Přesuny nejsou pedagogicky zdůvodněny. V tematických plánech není vyznačeno rozšiřující učivo (např. v 9. ročníku je zařazen mj. i předminulý čas). Tematické plány 7. a 8. ročníku se zčásti překrývají, což je způsobeno tím, že žáci vyšších ročníků zahajovali výuku až v 5. ročníku. Škola tedy správně postupně vyrovnává rozdíly mezi třídami, které zahájily výuku později. Obdobné problémy jako v anglickém jazyce se vyskytují i v plánování německého jazyka, byť jsou méně výrazné. Plánování výuky cizích jazyků se významně neodlišuje od úrovně plánování na jiných základních školách v Ostravě.

Vedení školy nemůže v současné době zajistit pro výuku cizích jazyků odborně a pedagogicky

způsobilé vyučující. Ani v tomto ohledu se personální podmínky výuky cizích jazyků neliší od většiny základních škol v Ostravě. Část výuky zajišťují vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti. Většina ovšem získala pedagogickou způsobilost pro výuku ve třídách 1. nebo 2. stupně základní školy, případně mohou dokonce využít některé metodické postupy pro výuku cizích jazyků, protože se při studiu učitelství na vysoké škole věnovaly předmětu ruský jazyk. Další odborné a metodické vědomosti získaly v kursech organizovaných Službou škole Ostrava či v jazykové škole. Škola disponuje prostornou učebnou anglického jazyka, učebna německého jazyka je pro početnější skupiny malá a některé výukové postupy (jazykové hry, soutěže, scénky) je v ní možno provádět jen omezeně. Pro výuku jsou proto využívány i běžné třídy. Při výuce anglického jazyka je ve většině tříd používána s učebnicí Project English samozřejmě i odpovídající magnetofonová nahrávka textů a cvičení, bez níž si nácvik výslovnosti a komunikace není možno představit. V 4. ročníku je při výuce anglického jazyka používána učebnice bez doložky MŠMT ČR, kterou zakoupili zákonní zástupci žáků. K učebnici není pořízena odpovídající zvuková nahrávka. Obdobná je situace v německém jazyce. Používané učebnice němčiny sice mají schvalovací doložku, ale magnetofonové nahrávky k nim nebyly zakoupeny. Učebnice jsou zastaralé (v reáliích). Novější učebnice Deutschmobil byly zakoupeny, ale jsou užívány jen jako doplňující materiál.

V nižších třídách základní školy, v nichž žáci začínají studovat cizí jazyk, se vyučujícím daří pomocí vhodně volených přístupů k obsahu a organizaci výuky probudit zájem o studium cizího jazyka. Používají většinou vhodné motivace (píseň, říkanka, soutěž). Méně se uplatnila vstupní motivace. Úvod hodiny obvykle obsahoval pozdrav, ale ne vždy byl stručně uveden obsah hodiny, žáci nebyli upozorněni na úskalí probíraného jevu a na praktické využití nového učiva. Dokonce se na tabuli neobjevil ani stručný nadpis, který by naznačil, co bude obsahem hodiny. V hodinách chybělo závěrečné shrnutí spojené se sebehodnocením žáků. Vyučující nenašly čas, aby vyzvedly úspěchy a upozornily na nejčastější chyby, i když je průběžně správně objasňovaly a odstraňovaly. Zmíněné nedostatky lze poměrně snadno korigovat, pokud jim bude vedení školy věnovat pozornost při hospitacích. Závažnější je, že ve většině vyučovacích hodin nebyla věnována dostatečná a promyšlená pozornost nácviku a upevňování správné výslovnosti, tempu a melodii běžných jazykových projevů. Souvisí to mj. i s tím, co bylo uvedeno při hodnocení personálních a materiálních podmínek výuky (nedostatek praxe ve výuce cizího jazyka, chybějící nebo nedostatečně využívané magnetofonové nahrávky). Komunikativní cíle jazykové výuky nejsou dostatečně akcentovány. Pozornost se v mnoha případech soustřeďuje spíše na zvládnutí slovní zásoby a grafické stránky cizího jazyka. Prostor byl věnován čtení a překladu, případně procvičování grafické podoby slov na úkor komunikace. Chyběly dialogy, samostatný ústní projev žáků, předvádění scének. Jestliže se v nižších třídách daří zařazovat motivační postupy, jež zmiňují osnovy vzdělávacího programu, ve vyšších ročnících jsou podobné postupy zařazovány méně často. Výuka je i v nejvyšších ročnících vedena v převažující části vyučovacích hodin v českém jazyce. Vyučující respektují osobnost žáků. Neobjevily se kázeňské problémy. Pozitivní vztah k výuce cizího jazyka se daří udržet i ve vyšších ročnících.

Celková úroveň výuky cizích jazyků byla hodnocena jako průměrná.

Občanská výchova

Během inspekční činnosti bylo hospitováno ve čtyřech hodinách předmětu.

Při plánování a přípravě výuky jsou plněny základní ukazatele, časová dotace výuky sledovaného předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu, což bylo zjištěno kontrolou třídních knih a rozvrhu hodin.

V navštívených hodinách byly plněny učební osnovy předmětu, probírané učivo ve dvou

vyučovacích jednotkách bylo v souladu s časovým rozvržením učiva uvedeného v tematickém plánu. V těchto hodinách byly vyučující na výuku pečlivě připraveny, stanovený výukový cíl odpovídal jak standardu vzdělávání, tak i aktuálnímu složení tříd. Probírané učivo a kvalita výuky v dalších dvou sledovaných hodinách neodpovídala didaktickým požadavkům kladeným na předmět. Za efektivní využití vyučovací doby není možno považovat časově náročné vyprávění příběhů z vlastní zkušenosti a uvádění příkladů méně vhodných pro výuku, zejména osobních zážitků, jež ne vždy mají příčinnou souvislost s probíraným učivem.

Dvě hodiny byly vedeny učitelkami odborně a pedagogicky způsobilými podle platné vyhlášky, dvě vyučovací jednotky pak vyučujícím bez odborné a pedagogické způsobilosti. Žáci mají k dispozici učebnice pro příslušný ročník. Odbornou učebnu občanské výchovy škola nemá, didaktická technika ve sledovaných hodinách nebyla použita. Sociodemografické podmínky neovlivnily negativně průběh výuky.

Vyučující během vyučovacího procesu sledovali cíl výuky, jenž byl stanoven v úvodní části hodin, jejich pokyny byly srozumitelné a požadavky přiměřené věku žáků. Výuka byla mimo úvodního opakování učiva spojeného s hodnocením realizována frontální metodou a metodou monologu, konkrétně výkladem a navazující prací s učebnicí včetně zápisu na tabuli. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, jejich aktivita byla adekvátní motivaci. Učivo bylo interpretováno vesměs věcně správně, příklady však nebyly vždy funkční, verbální projevy žáků kontrolovány a dle potřeby opravovány.

Při individuálním zkoušení byli vyučující objektivní, adekvátně klasifikovali a svůj verdikt odůvodňovali. Hodnocení mělo pozitivní charakter, analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního projevu. Z hlavních didaktických zásad byly respektovány zásady přiměřenosti, návaznosti a trvalosti.

Žáci respektovali a akceptovali pravidla jednání, jejich komunikace byla na poměrně dobré úrovni. Náměty a myšlenky obsažené v žakovských odpovědích byly rozvíjeny zejména při výkladu nového učiva, při kterém učitelé kladli otázky k dané problematice.

S výjimkou dvou vyučovacích jednotek byla komunikace, pohotovost a kvalita vyjadřování vyučujících velmi dobrá. Učitelé měli kladný až přátelský přístup k žákům, kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány. Žáci měli k výuce pozitivní vztah.

Celkově byla kvalita výuky občanské výchovy hodnocena jako průměrná.

Matematika - 1. stupeň

Na základě přímého pozorování v hospitovaných hodinách, kontrolou rozvrhu hodin a zápisů v třídních knihách bylo ověřeno, že výuka sledovaných předmětů probíhá podle učebních dokumentů deklarovaných vzdělávacích programů. Týdenní časová dotace matematiky souhlasila s příslušnými učebními plány, probírané učivo rámcově odpovídalo učebním osnovám a bylo obsaženo v tematických plánech učitelek. Rovněž kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky byla respektována. Příprava výuky sledovaného předmětu byla na standardní až velmi dobré úrovni. Výukové cíle v jednotlivých hodinách byly stanoveny vhodně a přiměřeně, vesměs korespondovaly s aktuálním složením tříd i probíraným učivem.

Na 1. stupni vyučuje matematiku čtrnáct učitelek; devět z nich splňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti podle vyhlášky č. 139/1997 Sb., čtyři splňují podmínku pedagogické způsobilosti, jedna učitelka je nekvalifikovaná. Dostatek magnetických tabulí umožňoval při výuce řadu samostatných forem práce, audiovizuální technika nebyla v hospitovaných hodinách využita. Z hlediska psychohygienických podmínek nebyly v hospitovaných hodinách zjištěny zásadní závady. Učebními pomůckami pro výuku matematiky na 1. stupni ZŠ je škola standardně vybavena, avšak počet přírůstků je v posledních letech minimální. Učebnice

a učební texty používané v matematice jsou opatřeny schvalovacími doložkami MŠMT ČR (jde o ucelenou řadu učebnic a učebních textů matematiky z nakladatelství Alter).

Vyučování mělo strukturu, která odpovídala věku žáků a výukovým cílům, vesměs bylo řízeno srozumitelnými organizačními pokyny. Žáci získávali přiměřeně svému věku základní vědomosti a dovednosti v aritmetice i geometrii, byly rozvíjeny funkční vztahy a souvislosti mezi měřitelnými jevy. Učitelky volily různé formy a metody výuky, střídaly samostatnou práci žáků s frontálním výkladem učiva, často využívaly názorných pomůcek. V části hospitovaných hodin byl žákům dán prostor pro samostatné a aktivní učení, skupinové aktivity i uplatňování vlastní individuality. Využity byly rovněž techniky podporující zapamatování učiva. Současně však byla v některých hodinách zaznamenána i nižší efektivita práce, málo nápadité členění struktury hodin či nedostatky v metodickém vedení žáků.

Nedílnou součástí výuky matematiky bylo využívání motivačních metod. V hospitovaných hodinách učitelky často používaly motivačních výzev, jejich hodnocení výsledků dosahovaných žáky bylo pozitivní. Stěžejním motivačním prvkem bylo povzbuzení či pochvala žáků, ocenění jejich snahy. Chybná řešení byla ve většině hospitovaných hodin analyzována a využívána k prohloubení poznatků. Zkoušení navazovalo na probírané učivo, bylo zaměřeno na pochopení souvislostí a vesměs mělo charakter zpětné vazby. Žáci byli vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti, byla oceňována jejich snaha a pokrok.

Spolupráce mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy probíhala podle akceptovaných pravidel v atmosféře přiměřené tolerance (s výjimkou jedné hospitované hodiny). Učitelky respektovaly osobnost žáků, komunikace mezi nimi byla založena na vzájemné důvěře. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla na dobré úrovni, většina žáků měla k danému předmětu pozitivní vztah.

Na základě zjištěných skutečností byla kvalita vzdělávání v matematice 1. - 5. ročníku v souhrnu hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika - 2. stupeň

Časová dotace odpovídá realizovanému učebnímu plánu. Porovnáním vypracovaných tematických plánů a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami, při plánování nedochází k obsahové duplicitě a vyučování mezi jednotlivými ročníky je kontinuální. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení.

Všechny učitelky jsou pro výuku sledovaného předmětu v základní škole odborně a pedagogicky způsobilé. Žáci používají učebnice vydavatelství Kvarta a SPN. Kabinet matematiky je vybaven dostatečným množstvím učebních pomůcek a kapesních kalkulačků pro práci žáků. Předmětová komise se schází pravidelně dvakrát až třikrát v průběhu školního roku. Žáci se zúčastňují školního kola matematických soutěží Klokán a Pythagoriáda.

Učitelky byly na vyučování připraveny a řídily průběh hodin jasnými a srozumitelnými pokyny. Tempo výuky odpovídalo věku žáků, výběr a sled informací byly přiměřené náročnosti učiva. Vyučování bylo organizováno formou hromadné výuky. Vyučující na počátku hodin zpravidla se žáky frontálně opakovaly, vysvětlování nového učiva věnovaly dostatečně dlouhou dobu. Nejvíce času bylo věnováno písemnému procvičování učiva. Ověřování znalostí probíhalo zkoušením a průběžnou kontrolou práce žáků. Vyučovací čas byl efektivně využit, učivo bylo vyučujícími interpretováno věcně správně.

Vstupní motivace byla ve většině hodin málo účinná, žáci byli spíše motivováni v průběhu výuky převážně pozitivním vyhodnocováním výsledků učení a pochvalou. Otázky při opakování a zkoušení byly především zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí. Klasifikace

byla objektivní, spravedlivá, učitelkami zdůvodněná. Vyučující při řešení přiměřených úkolů žákům poskytovaly pomoc, oceňovaly snahu a pokrok. Hodiny postrádaly závěr, nebylo prováděno závěrečné hodnocení výkonu žáků.

Interakce a komunikace mezi vyučujícími a žáky a žáky navzájem probíhala podle známých a akceptovaných pravidel. Učitelky respektovaly osobnost žáků. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře a přiměřené toleranci. V některých hodinách byl po žácích požadován ucelený jazykový projev. Verbální a neverbální komunikace vyučujících byla na velmi dobré úrovni. Většina žáků byla v průběhu vyučování aktivní.

Celková kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách matematiky na 2. stupni byla hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika

Časová dotace ve fyzice odpovídá schválenému učebnímu plánu. Učivo je do jednotlivých ročníků členěno v souladu s učebními osnovami, při plánování nedochází k obsahové duplicitě, kontinuita mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. V tematických plánech je počítáno s konáním laboratorních úloh. V 8. ročnících je vyučován volitelný předmět Seminář a praktika z fyziky. Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání a aktuálnímu složení tříd.

Výuka je zajištěna učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Většina hospitovaných hodin probíhala v odborné učebně chemie a fyziky, která je vybavena novými žákovskými pracovními stoly s funkční elektroinstalací a didaktickou technikou. Kabinet fyziky je průměrně vybaven demonstračními pomůckami a žákovskými experimentálními soustavami, výuku některých tematických celků lze doplnit promítáním videokazet nebo užitím výukových programů, které jsou instalovány v počítačích v učebně výpočetní techniky. Hlavními úkoly předmětové komise, která se schází k jednání pravidelně čtyřikrát ročně, jsou dokončení rekonstrukce učebny, zkvalitnění odbornosti vyučujících při konání demonstračních a frontálních pokusů a péče o nadané žáky. Při výuce používají žáci učebnice vydané ve vydavatelstvích Prometheus a SPN. Vybraní žáci se zúčastňují řešení fyzikální olympiády.

Hodiny, jejichž struktura odpovídala výukovým cílům, byly organizovány podle jasných a srozumitelných pravidel. Výběr a množství informací byly přiměřené náročnosti učiva a věku žáků. Ve většině vyučovacích hodin měli žáci dostatek příležitosti k aktivním činnostem (žáci ve skupinách laborovali, opakovali učivo na počítačích, vyvozovali závěry z jednoduchého vlastnoručně provedeného pokusu), pozornost byla také věnována vysvětlování fyzikálních jevů, ve vhodných případech doplněných demonstračními pokusy. Při výuce byly účelně využívány informace žáků, kteří mohli vyjadřovat svůj názor. V hodinách byl vyučovací čas využit efektivně, učivo bylo vyučujícími interpretováno věcně správně.

Žáci byli v počátku hodin motivováni sdělením cíle, v průběhu výuky pochvalou a pozitivním hodnocením práce. Učitelé prověřovali výchozí znalosti, při práci s počítači žáci písemně odpovídali na otázky připraveného testu. Ve sledovaných hodinách žáci nebyli zkoušeni. Při práci byli žáci kontrolováni, případné chyby byly opravovány. Většina hodin postrádala závěr s hodnocením nebo sebehodnocením práce žáků.

Spolupráce a komunikace probíhala podle známých pravidel. Osobnost žáků byla respektována. Učitelé vytvořili prostor pro diskusi a připouštěli různost názorů. Vyučování probíhalo v prostředí důvěry a přiměřené tolerance. Verbální a neverbální projevy vyučujících měly velmi dobrou úroveň. Projevy nežádoucího chování žáků nebyly během hospitací pozorovány. Většina žáků měla k výuce fyziky pozitivní vztah.

Na základě výše uvedených poznatků byla kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách fyziky hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky vzhledem k vzdělávacím programům a podmínkám, ve kterých výuka probíhá, byly hodnoceny jako velmi dobré vyjma občanské výchovy, jež v této oblasti byla hodnocena jako průměrná. Personální zajištění výuky bylo hodnoceno jako velmi dobré s výjimkou cizích jazyků a občanské výchovy hodnocených jako průměrné. Materiální podmínky byly hodnoceny jako velmi dobré, až na matematiku na 1. stupni a cizí jazyky, které byly hodnoceny jako průměrné. Psychohygienické podmínky vyučování byly hodnoceny jako velmi dobré.

Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce v občanské výchově byly hodnoceny jako pouze vyhovující, ve výuce matematiky na 1. stupni a cizích jazyků jako průměrné, v českém jazyce, matematice na 2. stupni a ve fyzice jako velmi dobré. Celkově byla organizace výuky hodnocena jako průměrná. Účinnost motivace a způsob hodnocení žáků ve vyučovacím procesu v cizích jazycích a v občanské výchově byly hodnoceny jako průměrné, ve zbývajících předmětech jako velmi dobré. Úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Kvalita vzdělávání v cizích jazycích a v občanské výchově byla hodnocena jako průměrná, v českém jazyce, v matematice na 1. i 2. stupni a ve fyzice byla hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Škola má vytvořen ucelený systém plánů. Koncepční záměry jsou stanoveny na základě analýzy podmínek školy a vycházejí i z analýzy současného stavu. Záměry a úkoly směřují především do výchovně vzdělávací oblasti (prohloubení estetické a ekologické výchovy, prevence negativních jevů, vytváření podmínek pro zájmovou činnost žáků, zkvalitnění výuky cizích jazyků). Dalšími záměry koncepce jsou mj. dokončení učebny výpočetní techniky, rekonstrukce odborné učebny fyziky a chemie, další účast v mezinárodním ekologickém projektu Tulipán a projektu Fotbal proti drogám. Byl vypracován Statut školy, který byl předložen zástupci zřizovatele s datem 1. června 1996.

Současná koncepce školy byla vymezena horizontem dvou let. Je zpracován celoroční plán práce školy s termínovanými úkoly a s určením osobní zodpovědnosti za jejich splnění. Krátkodobé týdenní plány zajišťují operativní řízení. Koncepce a stanovené cíle jsou reálné, s výjimkou úkolů, jejichž splnění závisí na finančních možnostech školy. Podle vyjádření ředitelky jsou koncepční záměry přijaty rodičovskou veřejností i zřizovatelem.

Učitelům je umožněna spoluúčast při tvorbě koncepce i plánů, jsou využívány jejich podněty a připomínky vzešlé z jednání metodických sdružení a předmětových komisí. Vedení školy spolupracuje s odborovou organizací při základní škole.

Ve škole jsou vyučovány v 7. - 9. ročníku ve 14 skupinách volitelné předměty informatika, ekologická cvičení, pohybová cvičení, domácnost, seminář a praktika z fyziky, užité výtvarné činnosti, volba povolání a technické kreslení. Nepovinné předměty nejsou ve škole vyučovány. Ve škole pracuje 10 zájmových kroužků vedených pedagogickými pracovníky školy.

Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu i provozu školy vychází z vnitřního řádu školy, který vymezuje organizační strukturu školy včetně systému kompetencí, práv a povinností

pracovníků a vedoucích pracovníků, zásad řízení školy a principů hodnocení zaměstnanců a stanovuje práva a povinnosti žáků.

Učební plány všech ročníků jsou v souladu s realizovanými vzdělávacími programy. Vlastní organizace vyučování žáků se řídí obecně závaznými právními předpisy. Povinná dokumentace školy je vedena bez závad, ve stanoveném rozsahu a stanovenou formou.

Kontrolou katalogových listů žáků bylo zjištěno, že žákovi 5. ročníku nebylo v posledním týdnu měsíce srpna roku 2000 umožněno vykonat opravné zkoušky, přestože byl ke konci 2. pololetí školního roku 1999/2000 hodnocen dvěma nedostatečnými. Tím škola porušila ustanovení § 12 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů.

Výběr příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů školní družiny ve výši 100 Kč měsíčně je vybírán v hotovosti vedoucí školní jídelny na základě příkazu ředitelky školy ze dne 23. října 1998, což je v rozporu s ustanovením § 19b odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Při organizování výchovně vzdělávacího procesu vedení školy využívá spolupráce s poradními orgány, zejména s pedagogickou radou, s metodickými sdruženími a předmětovými komisemi, s třídními učiteli, s vedoucí vychovatelkou školní družiny a výchovnou poradkyní.

Pracovníci jsou vedením školy informováni při pravidelných jednáních pedagogických rad a provozních porad, v týdenních plánech a v dalších zveřejněných informacích na nástěnkách ve sborovně a na vrátnici školy. Další informace mohou získat na školní internetové stránce.

Žáci jsou informováni zejména prostřednictvím nástěnek u hlavního vchodu, školním rozhlasem a třídními učiteli.

Osobní materiály zaměstnanců jsou uloženy v ředitelně školy v uzamykatelné skříni, katalogové listy žáků a třídní výkazy v uzamykatelné skříni ve sborovně, další údaje o zaměstnancích a žácích v počítačích ředitelky školy a jejího zástupce.

Vnější informační systém je založen na pravidelných konzultacích a třídních schůzkách. V neodkladných záležitostech jsou zákonní zástupci k řešení problémů zváni do školy. Některé problémy jsou řešeny telefonicky. Výchovná poradkyně má stanoveny konzultační hodiny. Aktuální informace předává škola prostřednictvím žákovských knížek. Každoročně vydává škola na začátku školního roku Zpravodaj pro rodiče se zásadními informacemi. Zákonní zástupci mohou využívat k dotazům elektronickou poštu, kterou zavedla škola na internetu.

Na škole je ustaven Klub rodičů, který se nejen podílí na přípravě a organizaci školních akcí, ale z dobrovolných finančních příspěvků svých členů školní akce podporuje, případně přispívá na činnost zájmových kroužků a zlepšení materiálního vybavení školy.

Škola se prezentuje na vlastních webových stránkách, v článcích uveřejňovaných v časopisu městského obvodu Jižní listy, v Kabelové televizi Ostrava-Jih a v ostravském měsíčníku pro pracovníky ve školství Kaleidoskop. Ve škole jsou pořádány kurzy výpočetní techniky pro veřejnost.

Výroční zpráva za školní rok 1999/2000 je zpracována v souladu s § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Poskytuje dostatek informací o uplynulém školním roce a její analýza byla jedním z podkladů pro organizaci následujícího školního roku. Zpráva byla projednána s pracovníky školy a s odborovou organizací na hodnotící poradě v závěru školního roku.

Rozhodnutí ředitelky jsou adresná a včasná. Vedení školy využívá podněty a připomínky spolupracovníků a orgánů státní správy a samosprávy k dalšímu zkvalitňování práce školy.

Vedení školy používá k operativnímu řízení školy především týdenní plány, školní rozhlas

a přímé jednání s pracovníky školy. Zásadní rozhodnutí jsou vedením konzultována s podřízenými, na něž jsou delegovány některé kompetence.

Aktivita a kreativita zaměstnanců je zaměřena na ekologickou výchovu, škola se účastní mezinárodního ekologického projektu Tulipán a všech činností ekologického klubu Víta. Jeden z vyučujících vypracoval program vzdělávacího kurzu výpočetní techniky, který byl akreditován MŠMT ČR a slouží ke vzdělávání nejen zaměstnanců školy, ale i veřejnosti. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánováno a realizováno na základě potřeb školy a nabídek vzdělávacích institutů.

Začínajícím a nekvalifikovaným vyučujícím jsou určeni zkušení uvádějící učitelé, kteří jsou jejich metodickými rádci.

Kritéria pro přiznání nenárokových složek platu jsou stanovena ve vnitřním platovém předpisu a jsou přílohou kolektivní smlouvy.

Pravidelné sebehodnocení je prováděno v hodnotící zprávě na konci školního roku a výroční zprávě o činnosti školy.

Ve škole je vypracován celoroční plán kontrolní činnosti. Jedna část je věnována periodickým kontrolám, v další části jsou rozpracovány termínované kontroly s určením zodpovědnosti za jejich provedení.

Vedení školy provádí pravidelné kontroly třídních knih, třídních výkazů, katalogových listů a žákovských knížek. Plnění plánů práce předmětových komisí a metodických sdružení a plnění učebních osnov realizovaných učebních plánů je rovněž kontrolováno. Vedení provádí hospitační činnost na základě vypracovaného plánu.

Ředitelka a její zástupce provádějí pravidelně kontrolu činnosti správních zaměstnanců, jednou měsíčně kontrolují hospodaření s ekonomkou školy.

S výsledky kontrol jsou pracovníci seznamováni prostřednictvím zápisů v knize kontrol, kde jsou rovněž zaznamenána opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Výsledky hospitační činnosti, kterou ředitelka a její zástupce vykonávají na základě vypracovaného plánu, jsou analyzovány a písemně vyhodnocovány. K závěrům se mohou učitelé vyjádřit.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy byly hodnoceny jako velmi dobré. Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů byly hodnoceny jako velmi dobré. Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků byly hodnoceny jako velmi dobré. Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů byly hodnoceny jako velmi dobré.

Celkově byla kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Funkci výchovného poradce vykonává zkušená učitelka s pedagogickou praxí 31 let. Je absolventkou příslušného kvalifikačního studia podle vyhlášky MŠMT ČR č. 139/97 Sb.

Celoroční plán výchovného poradenství vychází z podmínek a potřeb školy, zahrnuje zejména problematiku profesního poradenství, prevence negativních jevů a úkoly vyplývající z integrace zdravotně postižených žáků. Z dokumentace vyplývá, že působení výchovného poradce je

funkční ve všech oblastech vymezených platnými předpisy. Plán činnosti potvrzuje orientaci v dané problematice a zodpovědný přístup k plnění úkolů.

Výchovná poradkyně vykonává zejména následující činnosti:

- spolupracuje s rodiči - v rámci stanovených konzultačních hodin, třídních schůzek, individuálních pohovorů
- provádí informační činnost směřující k volbě dalšího studia či jiné formy přípravy na budoucí povolání žáků
- eviduje žáky vycházející, žáky problémové a žáky s neomluvenou absencí
- spolupracuje s Úřadem práce v Ostravě, zejména s jeho Informačním a poradenským střediskem pro volbu a změnu povolání
- spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ostravě, ul. Kpt. Vajdy, eviduje žáky vyšetřené poradnou
- vede dokumentaci zdravotně postižených žáků, spolupracuje s proškolenými učitelkami, které zajišťují integraci těchto žáků.

Své poznatky a zkušenosti z výkonu funkce doplňuje výchovná poradkyně dalším sebevzděláváním, účastní se rovněž vzdělávacích akcí organizovaných výše uvedenou pedagogicko-psychologickou poradnou.

Služby poradenského charakteru v rámci školy a celý systém výchovného poradenství je na velmi dobré úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- aktuální rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 31/10/00-05 ze dne 31. října 2000, včetně některých podkladů
- řád školy a rozvrhy žáků školy
- záznamy z pedagogických rad
- protokoly komisionálních zkoušek
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně podkladů)
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. - 9. ročníků v škol. roce 2000/2001
- povinná dokumentace školní družiny v školním roce 2000/2001
- příkaz ředitelky školy ze dne 23. října 1998 (pověření pracovnice školy výběrem příspěvků na částečnou úhradu neinvestičních nákladů školní družiny v hotovosti)
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000
- tematické plány zpracované pro školní rok 2000/2001
- evidence problémových žáků a individuální plány
- celoroční plán práce školy ve školním roce 2000/2001
- další plány práce (plán kontrolní činnosti, plán práce výchovného poradce, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků)
- kritéria pro přiznávání odměn a osobních příplatků
- personální dokumentace pedagogických pracovníků (kopie dokladů o dosaženém vzdělání)

ZÁVĚR

Na základě poznatků získaných z provedených hospitací ve vybraných předmětech byla kvalita vzdělávání celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Koncepční záměry školy jsou stanoveny na základě analýzy současného stavu a reagují na vývojové trendy. Organizační struktura je funkční a vyhovuje podmínkám školy. Pedagogický sbor je stabilizovaný. Kontroly jsou vedením prováděny pravidelně a systematicky. Celkově byla kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

Nebylo zjištěno neefektivní nakládání s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu. Finanční prostředky jsou efektivně využívány ve prospěch žáků a výchovně vzdělávacího procesu.

Na základě všech zjištěných skutečností byla kvalita vzdělávání a řízení v Základní škole Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 16 hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Lubomír Kratochvíl
Členové týmu	PaedDr. Jaroslava Gebauerová
	Mgr. Karel Mareš
	Mgr. Vladislav Vančura

V Ostravě dne 12. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. dubna 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Jana Běláková

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Magistrát města Ostravy, Matiční 20, 729 00 Ostrava	30. duben 2001	146 463/01-05095
Zřizovatel: Statutární město Ostrava, ÚMOB Ostrava-Jih, Horní 3, 700 30 Ostrava-Hrabůvka	30. duben 2001	146 462/01-05095
Rada školy:	-----	-----

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.